

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. HENRYKA SIENKIEWICZA
W STARYCH BABICACH**

Stare Babice 2019 r.

WPROWADZENIE

Wychowanie dziecka należy do podstawowych obowiązków jego rodziców. Jest formowaniem tożsamości dziecka, opartej o system niezbędnych wartości biologicznych, psychologicznych i duchowych, którymi powinno się ono kierować w swoim życiu osobistym i społecznym.

Dziecko w dość wczesnym okresie swojego życia staje się uczniem. Ten fakt powoduje, że i środowisko szkolne ucznia wpisuje się swoimi oddziaływaniami w jego proces wychowawczy.

Jednym z istotnych zadań szkoły, poza przekazywaniem dzieciom obowiązującej wiedzy, jest zadbanie o to, aby uczniowie mieli na terenie szkoły zapewniony klimat bezpieczeństwa powiązany

z poczuciem przynależności do grupy rówieśniczej, którą łączą więzy przyjaźni oraz prawidłowe relacje koleżeńskie. Stanowisko takie prezentuje również polityka oświatowa państwa polskiego. Dała temu wyraz w Ustawie Prawo Oświatowe z dnia 16.12.2016 roku. To w tym dokumencie zdefiniowano **wychowanie** jako „**wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej**”. Nietrudno dostrzec, że tak ujęty proces wychowawczy traktuje rozwój człowieka całościowo, czyli we wszystkich niezbędnych aspektach jego egzystencji.

W obecnych czasach obserwuje się u dzieci i młodzieży rosnącą liczbę zachowań problemowych. Ich etiologia jest złożona z uwagi na wiele czynników, które te zachowania prowokują. Często jest to niewydolna wychowawczo rodzina, deprawująca grupa rówieśnicza, demoralizujące treści w środkach masowego przekazu takich jak: telewizja, radio, internet czy zamieszczane treści w niektórych pismach młodzieżowych. Stąd pojawia się konieczność, aby w proces wychowania włączyć także działania profilaktyczne.

Definiując **profilaktykę** należy podkreślić, że jest ona **zapobieganiem, mającym na celu eliminację niekorzystnych dla człowieka zjawisk czy zdarzeń zanim się one jeszcze rozwiną. To proces wspomagania ucznia w tym, aby potrafił on rozpoznać i blokować te czynniki, które zagrażają jego zdrowiu fizycznemu, psychicznemu, duchowemu i społecznemu.**

Program Wychowawczo- Profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Starych Babicach jest dostosowany do potrzeb i możliwości psychofizycznych naszych uczniów oraz bierze pod uwagę zapotrzebowanie ich rodziców i środowiska lokalnego.

Będzie on realizowany na wielu płaszczyznach przez wychowawców, nauczycieli przedmiotowych, pedagogów, psychologa, pielęgniarkę szkolną, pracowników biblioteki oraz te osoby ze środowiska lokalnego, które czuwają nad bezpieczeństwem naszych wychowanków. Oddziaływanie wychowawczo-profilaktyczne szkoły z uwzględnieniem wszystkich jej pracowników jest nie do przecenienia, gdyż dzięki temu nauczyciele przyczyniają się do wzrostu świadomości ucznia w pełnieniu różnorodnych ról społecznych, jakimi są role rodzinne, koleżeńskie, a w przyszłości także i zawodowe. Nauczanie i wychowanie są procesami ściśle ze sobą powiązanymi i wzajemnie się przenikającymi. Tworzą razem, we współpracy nauczycieli z rodzicami ucznia, możliwość osiągnięcia wymiernego sukcesu pedagogicznego w formowaniu osobowości wychowanka i odnalezieniu przez niego własnej podmiotowości w otaczającym go świecie.

MISJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W STARYCH BABICACH

Kształcimy, wychowujemy i zapewniamy opiekę dzieciom mieszkającym na terenie gminy Stare Babice.

Naszym nadrzędnym celem jest tworzenie bezpiecznej szkoły, w której wszyscy osiągają satysfakcjonujące wyniki we własnym rozwoju. Realizujemy ten cel wzajemnie wspierając się w każdym działaniu. W pracy kierujemy się odpowiedzialnością za los dziecka oraz szacunkiem i życzliwością. Wyróżnia nas pozytywne, twórcze myślenie oraz indywidualne podejście do ucznia. Odwołujemy się do bogatej tradycji i historii. Jesteśmy dumni z naszych osiągnięć naukowych, sportowych i artystycznych.

WIZJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W STARYCH BABICACH

Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Starych Babicach jest tym miejscem, gdzie uczeń nabywa wiedzę oraz umiejętności do dalszego kształcenia się w atmosferze poczucia bezpieczeństwa, które jest nacechowane wzajemnym szacunkiem i zrozumieniem.

Otrzymuje też stosowne wsparcie, adekwatne do jego indywidualnych potrzeb oraz możliwości zarówno ze strony nauczycieli, rodziców jak i środowiska lokalnego. Dzięki temu będzie mógł odważnie zmierzyć się z wyzwaniami, które niesie za sobą życie.

Nauczyciele wraz z rodzicami wspierają dziecko w poszukiwaniu własnej drogi edukacyjnej, aby mogło ono odnieść sukces zarówno w nauce jak i w życiu osobistym. Respektują przy tym jego indywidualne możliwości psychofizyczne i edukacyjne. Wzmacniają też kreatywność uczniów oraz prawidłowe umiejętności komunikacyjne tak niezbędne do współpracy w grupie.

W naszej szkole każdy uczeń ma dostęp do innowacyjnych zajęć dydaktycznych oraz szeregu zajęć pozalekcyjnych. Możliwe jest to dzięki nowoczesnej bazie edukacyjnej oraz merytorycznemu przygotowaniu nauczycieli tu uczących. Aby uatrakcyjnić uczniom zajęcia lekcyjne, wszystkie klasy oraz biblioteka szkolna mają dostęp do internetu, a kilka z klas zostało już wyposażonych w tablice multimedialne.

Rodzice naszych uczniów aktywnie angażują się w życie szkoły i są partnerami w podejmowanych przez nią działaniach. Współtworzą prawo szkolne, opiniują funkcjonujące w niej programy oraz wspomagają swoją wiedzą i doświadczeniem ich realizację.

Jednym z priorytetów nauczycieli pracujących w naszej szkole jest przestrzeganie tych zasad i norm, które leżą u podstaw prawidłowego kształtowania się osobowości młodych ludzi. Dzięki temu nauczyciele mają szansę stać się wzorem dla swoich uczniów, o którym się pamięta nawet już w dorosłym życiu.

I. OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE, NA KTÓRYCH OPIERA SIĘ PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2017 r. poz.1657).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1656).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1652).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1651).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz.1635).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1627).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1616).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2017 r. poz. 1611).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I

stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz.356).

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust.1, art.54 ust.3, art. 70 ust.1., art. 72
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe Dz. U. 2017 poz. 59, art. 84 ust.2 pkt 1, ust. 3
- Karta Nauczyciela art. 6
- Program polityki prorodzinnej państwa z dnia 17.11.1998 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 roku (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, ze zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 roku w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).
- Ustawa z 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 875).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 214).
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Koncepcja Pracy Szkoły oraz Statut Szkoły (dokumenty ewaluowane na bieżąco, zgodnie z rozporządzeniami Ministerstwa Edukacji Narodowej).

II. DIAGNOZA I NAJWAŻNIEJSZE CELE PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Diagnoza programu została oparta o analizę takich dokumentów szkolnych jak: Statut Szkoły, protokoły Rad Pedagogicznych, dzienniki lekcyjne oraz dzienniki pedagogów i psychologa, zeszyty wychowawcze prowadzone dla każdej klasy, wyniki konkursów i olimpiad oraz zawodów sportowych, wyniki badań uzdolnień uczniów oraz ich aktywność na rzecz innych osób ze środowiska szkolnego i pozaszkolnego. Na bieżąco monitorowano zachowanie się uczniów w szkole i poza nią. Brano też pod uwagę obserwacje rodziców naszych uczniów zgłaszane na zebraniach z wychowawcami oraz obserwacje dokonane przez specjalistów.

Zapoznano się również z wynikami ogólnopolskiej diagnozy zawartej w Rządowym Programie na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” i wynikami kontroli NIK „Profilaktyka narkomanii w szkołach” oraz raportem CBOS „Młodzież 2013”.

III. CELE OGÓLNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

- Kształtowanie u uczniów postaw obywatelskich takich jak: poszanowanie własnej narodowej tradycji i kultury oraz tradycji i kultury osób innych narodowości. Pobudzanie chęci do wspomagania osób słabszych poprzez angażowanie się w pracę wolontariatu.
- Wychowanie ukierunkowane na wprowadzanie w swoje życie systemu wartości takich jak: umiłowanie prawdy, dobra i piękna, mądrości, uczciwości i wolności, odpowiedzialności, patriotyzmu i sprawiedliwości oraz wrażliwości i solidarności na krzywdę innych osób.
- Poszukiwanie i znajdowanie wzorów do naśladowania, dzięki którym życie osobowe ucznia staje się bogatsze.
- Wybieranie zdrowego stylu życia, wolnego od wszelkiego typu nałogów i zagrożeń chorobami cywilizacyjnymi. Pogłębianie świadomości ekologicznej służącej temu zdrowiu, zgodnie z prawami natury i otaczającym go środowiskiem przyrodniczym.
- Poszerzenie wiedzy ogólnej uczniów oraz osiągnięcie zdolności do posługiwania się poprawną polszczyzną w mowie i piśmie.
- Rozwijanie umiejętnego korzystania z technologii informatycznych, z położeniem nacisku na zachowanie w sieci bezpieczeństwa własnego i innych osób.

IV. OBSZARY PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROZDROWOTNYCH

Cele:

- Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych.
- Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole.
- Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych i obywatelskich.
- Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych.

- Rozpoznawanie zagrożeń występujących w środowisku i przeciwdziałanie tym zagrożeniom.

Obszary	Zadania	Formy realizacji	Terminy, odpowiedzialni
Kształtowanie postaw prozdrowotnych	1. Wzbogacanie wiedzy dotyczącej zdrowego i higienicznego trybu życia oraz zagrożeń dla zdrowia - propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia (higieny pracy, nauki, odpoczynku, odżywiania się) - uświadomienie skutków zagrożeń cywilizacyjnych, - rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej konstruktywnych metod radzenia sobie ze stresem, 2. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie - uświadomienie zdrowotnych konsekwencji własnych decyzji na przykładach zachowań ryzykownych, - podejmowanie problematyki dotyczącej zagrożenia narkomanią, alkoholizmem i nikotyną, propagowanie zdrowego trybu życia poprzez prawidłowe odżywianie się, - wychowanie do życia w rodzinie poprzez zapoznavanie uczniów z problemami dojrzewania, - integracja z osobami niepełnosprawnymi. 3. Wyrabianie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia - uświadomienie znaczenia higieny osobistej, - kształtowanie nawyków higienicznych w odniesieniu do własnego ciała, ubioru i środowiska jako warunku dobrego samopoczucia i zdrowia, - promowanie aktywnych i atrakcyjnych form	- lekcje: przyrody, wychowania do życia w rodzinie - godziny wychowawcze - realizacja programu „Owoce i warzywa w szkole” - zajęcia z psychologiem - udział w programach „Nie pal przy mnie” - spotkania z pielęgniarką - spotkania z psychologiem, pedagogiem. - projekcja filmów profilaktycznych podczas godzin wychowawczych (wydawnictwa Rubikon), - godziny wychowawcze - udział w akcjach charytatywnych - pogadanki - fluoryzacja - udział w zawodach sportowych - nauka pływania w klasach II	- nauczyciele, - wychowawcy - pierwszy semestr - wychowawcy, nauczyciele klas I-V - nauczyciele, pielęgniarka - pielęgniarka, - psycholog, - pedagog, - nauczyciele - rodzice, - wychowawcy, - nauczyciel WDŻ, - nauczyciele przyrody i biologii - pielęgniarka, - nauczyciele świetlicy - wychowawcy - nauczyciele, - nauczyciele wychowania fizycznego

	zagospodarowania czasu wolnego, - działanie na rzecz własnego zdrowia, sprawności fizycznej, prawidłowej postawy i zgrabnej sylwetki poprzez uprawianie sportu i propagowanie aktywnych form wypoczynku na świeżym powietrzu - propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy. 4. Uświadamianie cywilizacyjnych zagrożeń dla człowieka i przyrody - propagowanie wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego, - tworzenie warunków do poznawania współzależności między różnymi elementami środowiska naturalnego oraz rozumienia przyczyn i skutków ingerencji człowieka w świat przyrody, - ukazywanie celowości przeprowadzania akcji ekologicznych 5. Wypracowanie poszanowania dla środowiska przyrodniczego - kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan przyrody, troski o jej przyszłość, - motywowanie do uczestniczenia w ochronie środowiska naturalnego 6. Osobiste zaangażowanie w działania proekologiczne - wdrażanie do samodzielnego poszukiwania informacji o zagrożeniach środowiska w najbliższej okolicy, - promowanie i kształtowanie nawyków proekologicznych - inicjowanie i realizowanie działań korzystnych dla środowiska w najbliższym otoczeniu. 7. Zwiększanie poziomu	- zajęcia pozalekcyjne umożliwiające prawidłowy rozwój psychofizyczny, - „Dzień Sportu” - spotkania z leśnikiem, - wycieczki, - spacer, - pogadanki - konkursy plastyczne, ekologiczne, - przyrodnicze, - udział w akcji: „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi” - akcje organizowane przez SU - zbiórka makulatury - spotkania z policjantami dwa	- nauczyciele świetlicy - rodzice - nauczyciele wychowania fizycznego - nauczyciele przedmiotowi - wychowawcy - wychowawcy - nauczyciele przyrody, biologii, geografii, - opiekunowie SU - koordynator ds. bezpieczeństwa
--	---	---	---

	bezpieczeństwa ucznia w szkole - wdrażanie uczniów do przestrzegania procedur i przepisów związanych z bezpieczeństwem, - zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy, - przeciwdziałanie agresji w szkole, 8. Kształtowanie umiejętności samodzielnego, codziennego dbania o własne bezpieczeństwo - zaznajomienie z przepisami bhp, - zaznajomienie i systematyczne przypominanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, podróżowania, nawiązywania znajomości itd., - zaznajomienie z zasadami bezpiecznego korzystania z internetu, - kształtowanie gotowości i umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, - uświadomienie zagrożeń związanych z życiem towarzyskim, aktywnością w okresach wolnych od nauki, podróżami. 9. Eliminowanie z życia szkoły agresji - kształtowanie postaw odrzucających przemoc oraz rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się w sytuacjach konfliktowych i problemowych, - monitorowanie nasilenia zjawiska agresji w szkole 10. Kształtowanie pożądanych społecznie zachowań wobec zagrożeń cywilizacyjnych - promowanie aktywnych	razy w roku klasy 0 – 3 - regulaminy bhp, - godziny wychowawcze, - zajęcia prowadzone przez specjalistów - zajęcia ze specjalistami zewnętrznymi - Program „Bezpieczne Życie” - regulaminy wycieczek - zajęcia prowadzone przez specjalistów - karty zachowania - pogadanki - zajęcia sportowe, - gry i zabawy sportowe, zajęcia	- wychowawcy - nauczyciele - pracownicy szkoły - wychowawcy - pedagog, - psycholog - koordynator ds. bezpieczeństwa - nauczyciele, - nauczyciele świetlicy, - rodzice - nauczyciele informatyki, WDŻ - wychowawcy, - opiekunowie, rodzice - psycholog - pedagog - wychowawcy - wychowawcy, - nauczyciele, - pielęgniarka, - pracownicy szkoły - nauczyciele, - nauczyciele wychowania fizycznego,
--	--	---	--

	i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego, - propagowanie wiadomości dotyczących zagrożeń cywilizacyjnych w tym związanych z korzystaniem z Internetu, nawiązywaniem znajomości przez Internet, ujawnianie swoich danych osobowych bądź danych innych osób, przestrzeganiem praw autorskich.	pozalekcyjne -warsztaty ze specjalistami zewnętrznymi	- nauczyciele świetlicy -pedagodzy - nauczyciele wychowania fizycznego nauczyciele informatyki
--	--	--	---

RELACJE I KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH

Cele:

- Rozwijanie inteligencji emocjonalno-społecznej uczniów.
- Budowanie więzi emocjonalnej z rodzicami i grupą rówieśniczą .
- Umiejętność mówienia „nie” w sposób asertywny, w sytuacjach zagrożenia.
- Radzenie sobie z agresją, złością ,stresem i niepokojem.
- Podejmowanie wyborów zgodnych z uniwersalnymi wartościami.
- Umiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych.
- Poznanie swoich praw i obowiązków.
- Rozpoznawanie własnych kompetencji oraz liczenie się z potrzebami innych osób.

Obszar	Zadania	Formy realizacji	Terminy, odpowiedzialni
Relacje i kształtowanie postaw społecznych	1. Zapoznanie dzieci z podstawowymi prawami i obowiązkami w rolach: - ucznia, - członka rodziny, - obywatela państwa.	- Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, z elementami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z Kartą Praw Dziecka i Kartą Rodziny - Przekazanie rodzicom informacji na temat praw i obowiązków ucznia naszej szkoły.	wrzesień październik listopad - wychowawcy klas

	2. Rozwijanie u uczniów podstawowych umiejętności społecznych i wrażliwości na drugiego człowieka: - empatia, - umiejętność nazywania własnych emocji rozpoznawanie ich u innych osób - aktywne słuchanie, - asertywność - język ciała - komunikat „ja” i komunikat „ty” - parafrazowanie. 3. Asertywność jako metoda radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	- Prezentacja różnych emocji. -Krótki wykład na temat empatii, aktywnego słuchania, asertywności. - Ćwiczenia w zamianie komunikatu „ty” na komunikat „ja”. - Ćwiczenia w parafrazowaniu wypowiedzi osób celem upewnienia się czy zrozumieliśmy naszego rozmówcę, adekwatnie do jego intencji. - Przykłady sytuacji trudnych radzenie sobie z nimi poprzez uruchomienie zachowania asertywnych. Języka ciała, kalambury, fotografie, ton głosu.	listopad grudzień - poradnia psychologiczno-pedagogiczna - psycholog szkolny grudzień - psycholog, - pedagog, - wychowawca
	4. Moja szkoła i moje w niej miejsce. 5. Uczenie określania swoich mocnych i słabych stron, czyli zdawanie sobie sprawy własnych kompetencji.	- Wartości, które sprzyjają bezpieczeństwu uczniów. - Rola lidera w grupie klasowej i samorządności. - Pomoc koleżeńska. - Zasady savior-vivir’e stosowane w różnych sytuacjach społecznych. - Autoanaliza - refleksja nad sobą - Karta pracy z podziałem na mocne i słabe obszary funkcjonowania	styczeń - wychowawcy - pedagog - psycholog luty - wychowawcy - nauczyciele - pedagog - psycholog

	6. Kształtowanie poczucia wartości i pozytywnego obrazu siebie.	- Asertywne wypowiedzi koleżanek i kolegów, bez naruszania godności osobistej człowieka - Formułowanie oceny moralnej zgodnej z wartością, jaką jest poszanowanie prawdy.	luty - wychowawcy, - nauczyciele , - psycholog, - pedagog
	7. Radzenie sobie ze stresem, złością i gniewem.	- Krótkie wprowadzenie na temat tego tym, czym jest stres oraz towarzyszące mu emocje. - Pojęcie stresu i jego skutków. - Przykłady sytuacji stresowych w społeczności klasowej. Propozycja ich rozwiązań- burza mózgów. - Przykłady o tej tematyce zaczerpnięte z literatury.	marzec - psycholog, - pedagog, - wychowawcy
	8. Moja rodzina i moje w niej miejsce.	Burza mózgów: - jakie osoby tworzą rodzinę? - hierarchia osób w rodzinie i z czego ona wypływa? - Co na temat rodziny mówi Konstytucja i Społeczna Nauka Kościoła, Karta Praw Rodziny? - Co wpływa na tworzenie więzi emocjonalnej pomiędzy członkami rodziny?	marzec - wychowawcy, - katecheta, - nauczyciel etyki, - psycholog, - pedagog

	9. Pedagogizacja rodziców odnośnie umiejętności porozumiewania się z własnymi dziećmi. 10. Postawy rodzicielskie ich wpływ na rozwój emocjonalno-społeczny dziecka. 11. Przyczyny niepowodzeń szkolnych dziecka. 12. Przekazywanie bieżącej wiedzy i wskazówek do pracy z dzieckiem w domu.	- Szkolenia dla rodziców w formie warsztatów „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały i jak słuchać, aby do nas mówiły” - Pogadanki tematyczne, zamieszczanie artykułów na stronie internetowej szkoły. - Pogadanki - Wywiadówki szkolne, - indywidualne rozmowy z rodzicami	w ciągu całego roku szkolnego w zależności od potrzeb - rejonowa poradnia psychologiczno-pedagogiczna w ciągu roku szkolnego - nauczyciele przedmiotowi - wychowawcy - psycholog - pedagog w ciągu całego roku szkolnego, w zależności od potrzeb rodziców - wychowawca - psycholog - pedagog
	13. Włączenie rodziców do pracy przy realizacji zamierzeń wychowawczych jako przykład właściwej postawy społecznej.	- współpraca z Radą Rodziców. - zebrania Rady Rodziców. - opiniowanie przez Radę Rodziców ważnych dokumentów szkolnych. - udział rodziców w szkolnych świętach: - uroczystości patriotyczne obchodzone w szkole, - Dzień Edukacji Narodowej, Dzień Patrona Szkoły - Dzień Dziecka, Festyn Rodzinny.	w ciągu roku szkolnego, zgodnie z terminarzem uroczystości szkolnych - dyrektor szkoły - wychowawcy

	14. Wyróżnianie rodziców za ich wkład pracy na rzecz szkoły. 15. Badanie opinii rodziców odnośnie skuteczności realizowanych zadań profilaktyczno-wychowawczych	- Dyplomy, gratulacje na apelu kończącym rok szkolny. - Ankiety, wyrażanie opinii na zebraniach klasowych.	koniec roku szkolnego, - dyrektor szkoły - wychowawcy maj czerwiec - wychowawcy - psycholog - pedagog

KULTURA - WARTOŚCI, NORMY, WZORY ZACHOWAŃ

Cele:

- Kształtowanie osobowości ucznia poprzez wskazywanie właściwych postaw wobec siebie i innych ludzi oraz umiejętność analizowania różnorodnych zachowania.
- Przygotowanie uczniów do życia w świecie dorosłych poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego i kulturalnego wraz z jego zagrożeniami.
- Uwrażliwienie na piękno i dbałość o język ojczysty.
- Motywowanie do aktywnego uczestniczenia w procesie kształcenia.
- Przygotowanie do świadomego odbioru sztuki i doceniania jej wartości.

Obszar	Zadania	Formy realizacji	Terminy, odpowiedzialni
--------	---------	------------------	-------------------------

Kultura – wartości, normy, wzory zachowania	1. Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzi. 2. Kształtowanie umiejętności analizy codziennych sytuacji, odróżniania dobra od zła. 3. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami. 4. Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, szacunku dla tradycji i kultury własnego narodu, w tym tradycji swojej „małej ojczyzny” i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych, stawianie za wzór patrona szkoły – Henryka Sienkiewicza. 5. Rozwijanie postawy poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność. 6. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury, sztuk plastycznych i muzyki, obrzędami,	- godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe - konkursy przedmiotowe - godziny wychowawcze - warsztaty z psychologiem - godziny wychowawcze - udział w uroczystościach patriotycznych, - poznawanie dzieł literackich - obchody Święta Szkoły - konkursy poświęcone patronowi - stały kącik patrona - wycieczki do miejsc związanych z Henrykiem Sienkiewiczem - udział i organizacja konkursów historycznych - uroczystości klasowe i szkolne - wycieczki klasowe jednodniowe i dłuższe - uroczystości klasowe i szkolne, - wyjścia do teatru, muzeum, na wystawę - poznawanie dzieł literackich - Jasełka	cały rok szkolny, - nauczyciele - wychowawcy na bieżąco - wychowawcy - psycholog szkolny, zgodnie z kalendarzem uroczystości, wszyscy nauczyciele maj, cały rok szkolny, - wychowawcy - nauczyciele języka polskiego i historii cały rok szkolny, -wychowawcy zgodnie z kalendarzem uroczystości szkolnych - wychowawcy - nauczyciele
--	--	--	---

zwyczajami i tradycjami należącymi do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką.	- zwyczaje staropolskie i europejskie: klasowe spotkania opłatkowe i wielkanocne, wróżby andrzejkowe, tłusty czwartek, pierwszy dzień wiosny, topienie Marzanny, walentynki	języka polskiego
7. Śledzenie wydarzeń artystycznych i uczestniczenie w tworzeniu projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej), etyczne postępowanie w pracy z informacjami.	- wyjścia do teatru, muzeum, na wystawę, itp. - uczestnictwo w projekcie Nobel Uczniowski	cały rok, - wychowawcy - nauczyciele przedmiotu
8. Kształtowanie właściwych postaw wynikających ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury poprzez odpowiednie zachowanie podczas wydarzeń kulturalnych, jak również postawy tolerancji dla preferencji artystycznych innych osób oraz szacunku dla twórców i wykonawców.	- zapoznanie się z wybitnymi dziełami literackimi - organizowanie wyjść do miejsc związanych historią i kulturą kraju. - cykl „Spotkania z ciekawym człowiekiem”	cały rok szkolny - wszyscy nauczyciele wg harmonogramu
9. Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, kształtowanie własnego wizerunku, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.	- godziny wychowawcze, - lekcje przedmiotowe	na bieżąco - wychowawcy - nauczyciele przedmiotu
10. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań.	- koła zainteresowań, - godziny wychowawcze - konkursy przedmiotowe - lekcje przedmiotowe	na bieżąco - wychowawcy - nauczyciele przedmiotu
11. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich	- godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe	cały rok szkolny - nauczyciele przedmiotu

	selekcji, syntezy, wartościowania oraz rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, jak również szacunku dla cudzej własności intelektualnej.		- wychowawcy
	12. Kształtowanie nawyków systematycznego uczenia się i rozwijania swoich uzdolnień oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.	- zajęcia z psychologiem	- nauczyciel przedmiotu - psycholog
	13. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną.	- godziny wychowawczej - współorganizowanie i udział w gminnych obchodach Święta Niepodległości, Konstytucji 3 Maja, uroczystościach katyńskich, uroczystościach patriotycznych na Cmentarzu Wojennym w Starych Babicach, w Pocieszce i Palmirach	zgodnie z kalendarzem uroczystości szkolnych - wychowawcy - nauczyciel języka polskiego - psycholog
	14. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji.	- godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe - koło teatralne - koło plastyczne	na bieżąco - wychowawcy - psycholog - pedagog
	15. Kształtowanie poczucia własnej wartości, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania.	- godziny wychowawcze - warsztaty z pedagogiem, psychologiem	- na bieżąco - wychowawcy - pedagog - psycholog
	16. Kształtowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska	- piknik z okazji Dnia Ziemi - akcja „Sprzątanie	kwiecień - nauczyciele przedmiotu

	przyrodniczego, ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju własnego regionu i Polski. 17. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i samowychowanie.	świata” - godziny wychowawcze - lekcje WDŻ - godziny wychowawcze	wrzesień październik - wychowawcy klas III cały rok szkolny - wychowawcy - nauczyciel WDŻ
--	---	---	--

BEZPIECZEŃSTWO - PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH (PROBLEMOWYCH)

Cele:

- Promowanie zdrowego stylu życia oraz unikanie uzależniających substancji psychoaktywnych.
- Zapobieganie negatywnym skutkom rozwoju cywilizacyjnego.
- Przestrzeganie zasad bezpiecznego zachowania się w szkole i poza nią.
- Przygotowanie ucznia do życia w świecie dorosłych poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego wraz z jego zagrożeniami.

Obszar	Zadania	Formy realizacji	Terminy, odpowiedz.
Bezpieczeństwo	1. Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych oraz bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych.	- regulaminy pracowni i innych pomieszczeń szkolnych	wrzesień - wychowawcy - nauczyciele przedmiotu
	2. WYROBIENIE nawyków do korzystania i przestrzegania przepisów ruchu drogowego.	- spotkanie z policjantami „Bezpieczne życie” „Policjanci są wśród nas”	na bieżąco - wychowawcy
	3. Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom problemowym.	- egzamin na kartę rowerową - pogadanki, gry dydaktyczne - organizowanie zajęć w plenerze - pogadanki - lekcje wychowawcze - lekcje wychowawcze	- wychowawcy - nauczyciele przedmiotowi wg harmonogramu na bieżąco
	4. Kształtowanie umiejętności utrzymania ładu i porządku		- wychowawcy, - nauczyciele

	wokół siebie w miejscu nauki i zabawy.		
5. Przestrzeganie zasad bezpiecznego zachowania się w szkole i poza nią.	- dyżury nauczycieli na przerwach - monitoring szkolny - karta obserwacji zachowania - zeszyt wychowawcy	na bieżąco - nauczyciele przedmiotowi - wychowawcy	
6. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informatycznych oraz respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów.	- lekcje wychowawcze	- nauczyciele informatyki - wychowawcy na bieżąco	
	- lekcje wychowawcze	- wychowawcy, - nauczyciele informatyki na bieżąco	
7. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	- zapoznanie z sygnałami alarmowymi - organizacja prób ewakuacji - akcja „Bezpieczne życie” - pierwsza pomoc	- nauczyciele, pielęgniarka szkolna, zgodnie z harmonogramem	
8. Zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych.	- lekcje wychowawcze - spotkania z psychologiem szkolnym czy pedagogiem	- wychowawcy, - psycholog, - pedagog, - pielęgniarka	
9. Rozwijanie umiejętności troszczenia się o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	- rozmowy tematyczne - lekcje wychowawcze - spotkanie z psychologiem i pedagogiem szkolnym	na bieżąco - wychowawcy - psycholog - pedagog	
10. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych, propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozpowszechniania środków psychoaktywnych.	- spotkania z psychologiem	na bieżąco - wychowawcy - psycholog - pedagog	

	11.Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów, rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi; Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję; 12. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienie pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków; 13. Kształtowanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i innych, określenie alternatywnych rozwiązań problemów.	szkolnym - rozmowy tematyczne - lekcje wychowawcze - pogadanki - pogadanki - lekcje wychowawcze	na bieżąco - nauczyciele przedmiotowi - wychowawcy na bieżąco - nauczyciele przedmiotowi, - wychowawcy
--	--	--	--

V. TRYB POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH

- Rozmowa z wychowawcą, pedagogiem czy psychologiem szkolnym, a w wyjątkowych, szczególnie trudnych problemach - z dyrektorem szkoły.
- Powiadomienie rodziców ucznia - wpisanie uwagi do jego dzienniczka, a w sytuacjach tego wymagających - zaproszenie rodziców ucznia do dyrektora szkoły na rozmowę.
- Punkty ujemne z zachowania, obniżające jego ocenę.
- Udzielenie uczniowi nagany na forum klasy.
- Wyegzekwowanie od ucznia, łamiącego zasady obowiązujące w szkole, zadośćuczynienia moralnego.
- Polecenie uczniowi wykonania pracy społecznej na rzecz szkoły.
- Pozbawienie ucznia pełnionej funkcji w klasie.
- Możliwość przeniesienia do innej, równorzędnej klasy.
- W przypadkach szczególnie trudnych – nawiązanie kontaktu z policją.
- Jeśli rodzina nie sprawuje należytej opieki prawno-wychowawczej nad dzieckiem - powiadomienie o tym fakcie sądu rodzinnego.

VI. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Zgodnie z oczekiwaniami rodziców, nauczycieli i społeczeństwa uczeń naszej szkoły kończąc ją jest:

- Człowiekiem odpowiedzialnym, wytrwałym i wrażliwym na potrzeby innych osób. Stąd chętnie włącza się w pomoc starszym i słabszym poprzez udział w pracach wolontariatu.
- Wyposażonym w system uniwersalnych i ponadczasowych wartości, które nadają jego życiu właściwy sens i kierunek. Ma o nich wiedzę i jest osobiście przekonany o tym, że pozwalają one odróżniać dobro od zła oraz dają pewność, że świadomy wybór zła - spotka się z koniecznością poniesienia stosownych do niego konsekwencji.
- Naukę w szkole potraktował jako możliwość pogłębienia własnej wiedzy i zainteresowań oraz uruchomił swoją kreatywność, co pozwoli mu odnaleźć satysfakcjonujące go miejsce w rodzinie i społeczeństwie.
- W swojej pracy jest samodzielny, a w sytuacjach problemowych, z którymi sam sobie nie może poradzić, jest gotowy prosić o pomoc, aby je przezwyciężyć.
- W kontaktach z innymi osobami prezentuje wysoką kulturę osobistą, co powoduje, że nie stosuje przemocy fizycznej, psychicznej ani agresji słownej.
- Posiada umiejętność kontrolowania własnych emocji, co uchroni go przed niepotrzebnymi konfliktami.
- Potrafi krytycznie oceniać swoje postępowanie i jest gotowy na jego modyfikację.
- Jest osobą chętnie nawiązującą relacje koleżeńskie czy przyjacielskie z poszanowaniem praw i obowiązków własnych i osób z grupy rówieśniczej.
- Jest człowiekiem otwartym na szeroko pojętą kulturę i chętnie w niej uczestniczy, gdyż rozegrał tu możliwość dla własnego rozwoju.
- Dzięki uczestnictwu w działaniach kulturowych poznał dziedzictwo własnego narodu i innych nacji, co pozwoliło mu ustrzec się od chęci dyskryminacji innych, odnajdując w nich to, co nas łączy, a nie to - co dzieli.
- Przestrzega zasad zdrowego stylu życia, nie ulega żadnym nałogom, gdyż jest głęboko przekonany o ich zniewalającej sile, rujnującej jego osobiste życie.
- Dbą o własną kondycję fizyczną i psychiczną oraz o świat przyrody, który swoimi prawami naturalnymi służy dobru całej ludzkości.

VII. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Ewaluacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego jest konieczna celem uzyskania informacji, czy realizowany program przynosi spodziewane efekty. W związku z tym na początku roku szkolnego zostaną przeprowadzone wśród uczniów i ich rodziców ankiety, aby następnie pod koniec roku szkolnego opracować wnioski. Posłużą one do ewentualnej modyfikacji programu na następny rok szkolny, o ile zajdzie taka konieczność.